

Circulariteit en circulair inkopen

Openbare verlichting

Op weg naar een circulaire economie in 2050

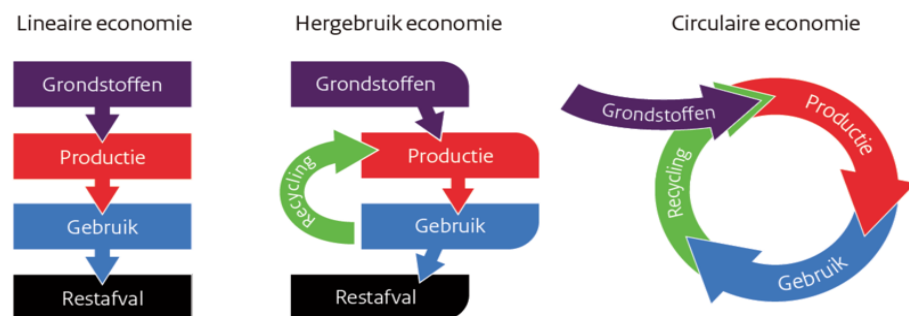
Een van de grootste uitdagingen van de 21ste eeuw is wezenlijk anders om te gaan met grondstoffen. Dit is noodzakelijk, om een halt toe te roepen aan de uitstoot van CO₂ en de ernstige aantasting van het milieu, maar ook omdat primaire grondstoffen eenvoudigweg 'op' dreigen te raken.

De ambities van de rijksoverheid zijn daarom groot. Het doel is om in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken. In 2050 dient Nederland circulair te zijn. ¹ Dit vraagt om maatregelen in alle fasen van het grondstofgebruik: bij winning, productie, consumptie en bij de 'afval' verwerking.

De rijksoverheid heeft drie strategische doelstellingen geformuleerd om de circulaire ambities te ondersteunen:

1. Grondstoffen in bestaande ketens worden hoogwaardig benut (efficiencyslag).
2. Waar nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden fossiele, kritieke en niet duurzaam geproduceerde grondstoffen vervangen door duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen.
3. Er komen nieuwe productiemethoden, nieuwe producten en nieuwe manieren van consumeren. Hierdoor ontstaan er andere ketens die de gewenste reductie, vervanging en benutting een extra impuls geven.

Van lineaire naar circulaire economie

Niet alleen de rijksoverheid is ambitieus als het gaat om de circulaire economie. Meerdere provincies en gemeenten zijn actief op dit gebied, enkele fungeren als koploper.²

¹ Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050', het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het Ministerie van Economische zaken, mede namens het ministerie van Buitenlandse zaken en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, september 2016

² Voorbeelden:

'De Circulaire Metropool, Amsterdam 2014-2018', juni 2014

'Aanpak Circulaire Economie Tilburg, Tilburg Circulair', november 2016

Circulair inkopen

De ambities van de rijksoverheid sluiten aan bij de Green Deal Circulair Inkopen die in november 2013 is gesloten en ondertussen door circa 45 publieke en private partijen is ondertekend. Deze partijen spraken af de circulaire economie aan te gaan jagen met hun inkoopbeleid.³

Bij circulair inkopen kijkt de koper niet alleen naar de gebruiksperiode, maar ook naar wat er daarna met het product gebeurt: hoe kan het product aan het einde van zijn levensduur opnieuw in de cyclus worden opgenomen? Hoe kan het in zijn geheel (of in onderdelen) worden hergebruikt, in plaats van dat het wordt weggegooid? Hoe gaan we over van een lineaire naar een meer circulaire economie.

Circulair inkopen is een krachtig instrument om de transitie van lineaire naar circulaire economie te stimuleren. Het geeft een impuls aan het verantwoord omgaan met grondstoffen en energie. Ook kan het bijdragen aan de reductie van CO₂-uitstoot. Circulair inkopen is daarnaast belangrijk omdat overheden een voorbeeldfunctie hebben.

Openbare verlichting

Circulair inkopen wordt steeds belangrijker. Daarom hebben MVO Nederland en PIANOo de Wegwijzer Circulair Inkopen opgesteld met algemene tips.⁴ Voor degenen die voor openbare verlichting circulair willen inkopen, zijn er echter nog veel vragen onbeantwoord. Waarin is circulariteit wezenlijk anders dan recycling? Hoe zet men de ideeën over circulair inkopen om naar dagelijkse praktijk? Welke eerste stappen kunnen er gezet worden? Vaak moet men zelf het wiel uitvinden.

Om circulair inkopen van openbare verlichting (en dan met name de inkoop van armaturen en masten) een impuls te geven, gaat het kennisnetwerk Maatschappij van OVLNL het onderwerp de komende jaren prominent op de agenda zetten. Door een gevarieerd programma te ontwikkelen kan er een brede doelgroep worden bereikt én kunnen er werkelijk stappen vooruit worden gezet.

Programma 'Circulariteit & circulair inkopen OVL' 2017

De belangrijkste doelstellingen voor 2017 zijn: agendering/bewustmaking, het bundelen en delen van kennis en ervaringen tot nu toe en het maken van een goed plan van aanpak voor 2018 en 2019. Om deze drie doelstellingen te bereiken worden de volgende programmaonderdelen uitgevoerd.

1. Publicatie

Praktische, inspirerende digitale publicatie over circulariteit en circulair inkopen van OVL.

Wat is het en waarom is het zo belangrijk? Wat is er op dit moment mogelijk?

Wat wordt er al gedaan en wat zijn concrete plannen voor de nabije toekomst?

Rondvraag bij gemeenten/organisaties/bedrijven voor inspirerende voorbeelden.

De publicatie wordt gepresenteerd op 9 mei 2017 op de beurs.

³ <http://mvonederland.nl/green-deal-circulair-inkopen>

⁴ <http://mvonederland.nl/wegwijzer-circulair-inkopen-0#tab=pane-title-step-1>

2. Plan van aanpak 2018/2019

Een concreet plan om circulariteit en circulair inkopen OVL invulling te geven.

De eerste opzet wordt gemaakt in mei/juni 2017. Gedurende de rest van het jaar wordt het plan besproken met diverse partijen, verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Het eindresultaat is een helder document waarin staat op welke wijze circulariteit en circulair inkopen OVL een extra impuls kan krijgen en welke rol OVLNL hierbij kan spelen.

3. Kenniscafé

Kenniscafé, waarbij de inzichten en de kennis die is opgedaan gedeeld wordt met de leden van OVLNL. En waarbij deelnemers hun input kunnen geven op het concept plan van aanpak.

Dit café vindt plaats op 7 september 2017.

4. Special Ruimte & licht

Gastredacteurschap/special over circulaire economie en circulair inkopen OVL.

Met inspirerende voorbeelden, interviews met mensen uit het werkveld en tips.

5. Masterclass

Een masterclass 'Circulariteit en circulair inkopen OVL' van twee dag(del)en, met inspirerende sprekers en kennis op hoog niveau. Een praktijkbezoek aan een gemeente of bedrijf dat een koploperrol vervuld kan hier onderdeel van uitmaken. (Waarschijnlijk gaat deze masterclass onderdeel uitmaken van de grote masterclass van OVLN en wordt het dus een module.)

6. Presentatie Congres

Op het congres in november wordt een presentatie over circulariteit en circulair inkopen gegeven. En wordt het plan van aanpak voor 2018 en 2019 gepresenteerd.

7. Publiciteit door het jaar heen

Gedurende heel 2017 wordt er publiciteit gegeven aan circulariteit en dit OVLNL-programma. Denk hierbij aan: vermelding/updates in de nieuwsbrief van IGOV/OVLNL, blogs op de website Ruimte en Licht, berichten via LinkedIn en berichten/artikelen via Acquire Publishing.

Doorkijkje naar 'Circulariteit & circulair inkopen OVL' in 2018/2019: van agendering naar instrumenten

Het Plan van Aanpak voor 2018/2019 wordt gedurende 2017 ontwikkeld. Hetgeen hier onder staat is dus slechts een globaal idee, een richting waarin gedacht kan worden. Dit jaar wordt deze denkrichting getoetst bij de diverse partijen en verder uitgewerkt.

In 2017 staat agendering van het onderwerp 'circulariteit en circulair inkopen OVL' centraal, samen met het bundelen en delen van de kennis en ervaringen tot nu toe. Het is de bedoeling dat er in 2018/2019 concrete instrumenten worden ontwikkeld, die circulair inkopen van OVL ondersteunen.

Daarbij kan onder andere gedacht worden aan instrumenten gericht op:

- verdieping, bewustwording en kennisdeling (bv website, 1-daagse workshop)
- visievorming en het maken van beleid (bv voorbeeldteksten)
- het in kaart brengen van de levenscyclus van materialen/producten (meet-/rekeninstrumenten)